

Skupnost Moodle v Sloveniji

VIKTORIJA SULČIČ

Univerza na Primorskem, Slovenija

V prispevku predstavljamo Moodle, spletno učno okolje za podporo izobraževalnega in sodelovalnega dela. Poleg kratke zgodovine Moodlea in njegove uporabe bomo predstavili delovanje skupnosti Moodle v Sloveniji ter potek 1. nacionalne konference Moodle.si, ki je maja 2007 v Kopru zbrala 66 ljubiteljev tega odprtokodnega učnega okolja.

Ključne besede: Moodle, MoodleMoot, e-izobraževanje

Uvod

Decembra 2006 smo na domeni www.moodle.si odprli spletišče slovenske skupnosti Moodle, imenovano moodle.si, v katero je vključenih 207 uporabnikov Moodlea iz vse Slovenije. Po podatkih s spletne strani Moodle (<http://moodle.org>) je bilo konec avgusta prijavljenih 121 namestitev Moodlea v Sloveniji. Uporabnikov pa je nedvomno še več, saj svojih namestitev ne evidentirajo vsi. V Sloveniji uporabljajo Moodle na različnih ravneh izobraževanja – od osnovne šole do fakultete. Po njem posegajo tudi organizacije in podjetja, ki se ukvarjajo z neformalnim izobraževanjem, ter neizobraževalna okolja. Čeprav je Moodle namenjen predvsem podpori izobraževalnega dela, se pogosto uporablja tudi za podporo projektnega in sodelovalnega dela, saj ponuja številne možnosti za skupinsko in sodelovalno delo.

Moodle je sistem za upravljanje učnih vsebin – predmetov, tečajev (angl. cms – Course Management System; glej Cole 2005, 1) oziroma sistem za upravljanje učečih se (angl. lms – Learning Management System) (Rice 2006, 5). Moodle je v angleščini glagol, ki pomeni proces, kjer se stvari z veseljem lotevamo, ko se te porajajo, ter ob tem ustvarjamo in uživamo – to po navadi vodi k ustvarjalnosti (prirejeno po Rice 2006, 5). Tako je Moodle nastajal in tako ga uporabljajo uporabniki. Pri Moodlu lahko uporabljamo bloke in dejavnosti, ki odgovarjajo našim potrebam. Od tod tudi ime Moodle, ki je kratica za »Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment«, kar lahko poslovenimo kot modularno objektno-usmerjeno dinamično učno okolje, in to hitro spozna vsak uporabnik Moodlea z možnostjo upravljanja vsebin. Za uporabo Moodlea, ki deluje po sistemu odjemalec/strežnik, potrebujemo samo računalnik z dostopom

do interneta in spletni brskalnik (na primer Mozilla Firefox, Internet Explorer, Safari). Do Moodla lahko tako dostopamo od kjer koli in kadar koli.

Avtor Moodla je nekdanji administrator komercialnega učnega okolja WebCT¹ na univerzi za tehnologijo Curtin v Avstraliji (Moodle) Martin Dougiamas. Nezadovoljstvo z neprilagodljivostjo WebCT ter dolgotrajno odzivnostjo razvijalcev WebCT na zahteve uporabnikov je Dougiamasa spodbudilo, da je svoje računalniško znanje nadgradil s podiplomskim študijem na področju izobraževanja in ustvaril spletno učno okolje po meri učitelja. Prva različica Moodla je bila uporabnikom dostopna avgusta 2002. Sistem je bil zasnovan kot enostaven in intuitiven sistem, namenjen prvotno predvsem posameznim skupinam študentov na manjših univerzah, za katere so komercialni proizvodi, kot je WebCT, predragi. Zato je Dougiamas Moodle gradil po načelu odprtosti in brezplačnosti. Prav odprtost in brezplačnost sta prispevala k nadaljnjemu razvoju Moodla. Uporabniki Moodla so Dougiamasu pošiljali številne ideje in predloge ter tudi nove rešitve. Danes uporabljajo Moodle po svetu v številnih izobraževalnih institucijah, podjetjih, neprofitnih organizacijah in celo na domovih, za potrebe šolanja na domu. Konec avgusta 2007 so Moodle uporabljali v 190 državah in s 30.476 prijavljenimi namestitvami Moodla. Uporabniški vmesnik Moodla je preveden v 75 različnih jezikov, kar še dodatno pomaga k širitvi uporabe tega spletnega učnega okolja. Današnji uporabniki lahko izbirajo med več različicami Moodla, čeprav sta na trgu različica 1.8.2 ter beta različica 1.9, moodle.org še vedno vzdržuje tudi starejše različice.

Moodle med študenti in učitelji na Fakulteti za management Koper

E-izobraževanje smo na Fakulteti za management Koper (v nadaljevanju FM) začeli pilotsko uvajati v študijskem letu 2003/2004. Glede na pilotski značaj izvedbe smo se odločili za uporabo Moodla. Dobre izkušnje prvega leta so spodbudile odločitev, da postane Moodle temeljno učno okolje za izvedbo e-izobraževanja tudi v prihodnje. Širitev uporabe Moodla na FM prikazuje preglednica 1.

Na FM smo se odločili za kombiniran način e-izobraževanja, kjer klasično izvedbo podpiramo s študijskimi dejavnostmi študentov v Moodlu oziroma e-učilnici, kot Moodle imenujemo na FM. E-učilnico vzdržuje center za e-izobraževanje FM, ki skrbi tudi za izobraževanje učiteljev in nadaljnji razvoj e-izobraževanja na FM ter evalvacijo izvedbe. Največ evalvacij je povezanih z izvedbo predmetov s področja informacijskih ved.

PREGLEDNICA 1 Moodle na Fakulteti za management Koper

Študijsko leto	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
2003/2004	1.4.1	1	0	0	37
2004/2005	1.4.3	1	0	1	120
2005/2006	1.5.2	10	4	2	1.782
2006/2007	1.6.3	12	5	7	2.719*

OPOMBI Naslovi stolpcev: (1) različica Moodla; (2) izvedeni dodiplomski predmeti; (3) izvedeni podiplomski predmeti; (4) drugi izvedeni predmeti; (5) število uporabnikov. * Stanje na dan 30. 8. 2007.

PREGLEDNICA 2 Mnenja študentov o e-učilnici

Predmet	(1)	(2)
E-poslovanje (2005/2006) – dodiplomski študij	4,4	4,3
E-poslovanje (2006/2007) – dodiplomski študij	4,4	4,1
Management e-poslovanja (2006/2007) – podiplomski študij	4,4	4,1

OPOMBA Naslovi stolpcev: (1) »e-učilnica je preprosta za uporabo«; (2) »e-učilnica je prijazna uporabniku«.

Študenti so uporabo e-učilnice ocenjevali na petstopenjski lestvici, kjer je ocena 1 pomenila nestrinjanje s trditvijo, ocena 5 pa popolno strinjanje s trditvijo. Iz preglednice 2 je razvidno, da je e-učilnica (Moodle) med študenti dodiplomskega in podiplomskega študija dobro sprejeta.

Da bi predmete lahko izvajali prek e-učilnice, smo na FM morali usposobiti učitelje. Do zdaj si je licenco učitelja in mentorja za e-izobraževanje pridobilo 40 visokošolskih učiteljev in sodelavcev. Visokošolski učitelji so pri uporabi e-učilnice samostojni. Uporabljajo jo v skladu s svojim načinom poučevanja, vsebino predmeta, ki ga poučujejo, ciljno skupino študentov ter glede na svoja znanja in spretnosti pri uporabi e-učilnice. Priprava predmeta za e-izvedbo namreč od učiteljev zahteva več časa in več napora. Podatke o tem smo zbrali v anketi, izvedeni v študijskem letu 2005/2006 med učitelji in visokošolskimi sodelavci. Na anketo se je odzvalo 28 redno zaposlenih učiteljev in sodelavcev.

Učitelji v pripravo predmeta vložijo v povprečju 22,7% več časa in napora, kot ga po navadi vlagajo v izvedbo klasično izvedenih predmetov (preglednica 3). Večja poraba časa je povezana s pripravo študijskih navodil in gradiv, ki morajo biti prilagojena elektronski izvedbi, predvsem pa samostojnemu študiju. Navodila morajo biti razumljiva in natančna. Ne glede na to, da učitelji pripravijo dobra navodila, je učitelj/mentor študentom stalno na razpolago v e-učilnici. Mentorsko podprto e-izobraževanje zahteva več časa, predvsem pri

PREGLEDNICA 3 Mnenje učiteljev o e-učilnici

Spremenljivka	Povprečje
Čas za razvoj predmeta pri e-izvedbi v primerjavi s klasično izvedbo	+22,7 %
Čas za izvedbo predmeta pri e-izvedbi v primerjavi s klasično izvedbo	+17,7 %
Čas za podporo študentov pri e-izvedbi v primerjavi s klasično izvedbo	+32,8 %
Delež nadomestitve klasičnih predavanj/vaj	37,1 %
Optimalni delež klasično izvedenih predavanj/vaj	35,5 %

Povzeto po Sulčič 2007, 88.

podpori študentov, kar je pokazala tudi naša anketa med učitelji. Učitelji menijo, da v podporo študentom v e-učilnici vlagajo v povprečju 32,8 % več časa (preglednica 3).

Prvi slovenski »MoodleMoot«

Konference uporabnikov Moodla se imenujejo MoodleMoot; beseda moot v stari angleščini pomeni srečanje oziroma druženje. Besedo je pisatelj J. R. R. Tolkien uporabil v svojem romanu Gospodar prstanov, kjer se pravljlična drevesa združijo in priredijo posvet (angl. Ent Moot). Prvi slovenski MoodleMoot, ki smo ga poimenovali 1. nacionalna konferenca Moodle.si, je organizirala Fakulteta za management Koper v sodelovanju s Šolo za ravnatelje. Na konferenci, ki je bila 18. maja 2007 v Kopru, se je zbralo 66 udeležencev.

Konferenco je v imenu organizatorjev odprl prodekan za izobraževanje na dodiplomski šoli FM doc. dr. Roberto Biloslavo. Po pozdravnem nagovoru prodekana je v plenarnem delu mag. Robert Guštin z direktorata za informacijsko družbo, ki deluje v okviru ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, predstavil evropsko (i2010) in nacionalno strategijo informacijske družbe (Si2010). Mag. Borut Čampelj z ministrstva za šolstvo in šport pa je udeležence konference seznanil z dejavnostmi na področju informatizacije šolstva.

Med prvim odmorom so si udeleženci konference lahko ogledali plakate o uporabi Moodla in Joomla na osnovnih in srednjih šolah. Čeprav je bila konferenca namenjena predvsem uporabnikom Moodla, je organizator k aktivnemu sodelovanju povabil tudi uporabnike Joomla,² ki s prevodom v slovenščino pridobiva vse več uporabnikov v izobraževalnih in neizobraževalnih okoljih.

Udeleženci konference so svoje druženje nadaljevali v dveh vzporednih sekcijah – sekciji osnovnih in srednjih šol ter sekciji terciarnega izobraževanja. V popoldanskem delu je Moodlov partner iz Avstrije – podjetje act2win (<http://www.act2win.com>) – izvedel virtualno srečanje (<http://meet.act2win.com/koper/>) udeležencev konference v Kopru in svojih sodelavcev iz Gradca. Peter Sereinigg in

Sabrina Ovcak sta predstavila komunikacijsko orodje, ki ga act2win uporablja pri izvedbi tovrstnih virtualnih druženj, ter dejavnost, ki jo opravljajo kot Moodlov partner v Avstriji. Mednarodno sekcijo je končal dr. Paolo Inchingolo s tržaške univerze s predstavitvijo zaključnega projekta ISCELS (<http://iscels.units.it>), v katerem so raziskovalci s tržaške univerze sodelovali s slovenskimi kolegi ter pri svojem delu uporabili Moodle. Konferenca se je končala s sekcijo, ki so jo organizatorji poimenovali »Moodle na drugačen način«. Referenti so predstavili uporabo Moodla za druge namene oziroma teme, ki niso neposredno povezane s samim izobraževanjem, čemur so bile namenjene dopoldanske sekcije.

Na enodnevni konferenci je bilo predstavljenih 19 prispevkov in pet plakatov, ki so dostopni tudi prek spletišča skupnosti moodle.si ter na zgoščenki. Organizatorja konference Moodle.si sta razvijalcem Moodla nakazala po dva evra od vsake vplačane kotizacije, saj je Moodle kot odprtokodni CMS prosto dostopen in je vsaka donacija razvijalcem še kako dobrodošla.

Razgovori z udeleženci konference ter sama evalvacija, ki smo jo izvedli z elektronskim vprašalnikom v Moodlu, nas spodbujajo, da naslednje leto srečanje spet organiziramo in nanj povabimo tudi uporabnike Moodla iz tujine. Septembra smo organizatorji konference sodelovali na 3. konferenci MoodleMoot v Avstriji, kjer smo predstavili izkušnje z uporabo Moodla na FM ter naše načrte za naprej.

Sklep

Moodle se uspešno širi v številne šole na vseh ravneh, pa tudi v podjetja, kjer ga uporabljajo za številne namene, ne samo izobraževalne, temveč tudi za podporo sodelovalnemu delu. Po štiriletnih izkušnjah z uporabo Moodla smo na FM želeli povezati uporabnike Moodla, da bi medsebojno sodelovali, si pomagali in izmenjavali primere dobre prakse. Skupnost Moodle je organizirana na domeni moodle.si in temelji na okolju Moodle. Ker ima druženje prek interneta tudi slabe lastnosti, je nujno potrebno, da se uporabniki Moodla vsaj enkrat na leto srečamo v živo. Prvo takšno srečanje v tem letu je potrdilo naša predvidevanja, zato že načrtujemo 2. konferenco Moodle.si. Do takrat pa so vsi uporabniki vabljeni v internetno skupnost (www.moodle.si).

Opombe

1. WebCT se je leta 2005 združil z Blackboardom, prav tako komercialnim sistemom LMS (<http://www.webct.com/>).

2. Joomla je odprtokodni sistem za upravljanje vsebin – angl. Content Management System ali cms (<http://www.joomla.org/>). Slovenske uporabnike podpira Slojoomla (<http://www.slojoomla.si/>).

Literatura

- Cole, J. 2005. *Using Moodle: teaching with the popular open source course management system*. Sebastopol: O'Reilly.
- Rice, W. 2006. *Moodle, e-learning course development*. Birmingham: Packt.
- Sulčič, V. 2007. Od ideje do izvedbe e-izobraževanja v terciarnem izobraževanju. V *Moodle.si: nacionalna konferenca*, 82–91. Koper: Fakulteta za management.